

OCTUBRE

Els balnearis, els pobles y les masies se van despoblant de la gent de ciutat qu'hi ha anat a cercar salut, esplay y calma durant una temporada. Tornen a rependre llur vida quieta y reposada les montanyes y'ls poblats, les platges y les planes que suava estaven remoroses de les rialles y les cançons dels estiuejants alegres que han atravesat aquells llochs com una volada de joyoses aus de pas. Sols hi resten — allargant el dolç sojorn tot lo possible — els adoradors de la Naturalesa; aquells que'ls hi reca dexar per els ayres y les costums de la gran urbs, les sentors de la mar que comença a mostrarse magestuosament revolta y'ls encants de les serres cobertes de boscos que s'apressen a preparar-se per la sòn somorta del hivern que s'apropa.

Mentres tant, la ciutat se pobla més y més cada dia. Els trens hi aporten continuament en gran nombre les gents que venen dels llochs d'estiueig ab la cara més colrada, les galtes més enceses y'ls ulls més brillants com assadollats de les magnificències vistes. S'han obert els teatres ab grans propòsits y programes brillantíssims y s'han reanusat les reunions familiars. En els colegis han reprès les seves tasques els escolars encara amarats de la joia de llibertat fruhida, y l'Universitat y escoles superiors han començat els cursos. La ciutat torna a estar animada. Per carrers y places es major el nombre de vianants, especialment a la vetlla qu'es l'horaplèna de les ciutats. Y la gent qu'havia dexat la nostra per una temporada més ò menys llarga, se sent com encantada de revèurela tan bella y exuberant de vida,

y compara aquesta sobtadora impressió ab el recort, encara fresch, de la tranquil·litat del poble montanyench ò de la solitud de la pagesia llunyana... y sent com un regust agre-dolç, un sabor d'anyorança relativa al recordar²⁸ els jorns passats en la calma del estiueig ò en la vida bullanguera del casino, y al mateix temps una onada de satisfacció al gustar d'aprop l'acarador ambient y l'agradable agitació de la urbs populosa que parla amablement a les seves habituts de ciutadà encantat de la ciutat seva.

Els dies esdevenen curts y'ls capvespres cauen ràpids, passant de la claror a la fosca sense gayres gradacions. Les fulles s'assequen en els arbres y sobre la terra se mustiguen les plantes y s'enrogexen els verts. Emperò per la gent qu'estima la vida a plè ayre, sempre té Natura belleses a contemplar y tresors dignes d'esser admirats. Y es per axò que'ls hi plau a molts ciutadans emprendre llargues excursions que per la benignitat de la temperatura poden realisar-se més còmodament que al pich del estiu. D'altres se dediquen al plascèvol entreteniment de cercar bolets en els boscos ombrius y passar ab tal motiu una diada de joyosa expansió. Y'ls admiradors del sport de la caça aprofiten totes les ocasions per córrer per les afraus y les cimes de les montanyes, escopetejant les perdius, perseguint els cunills y celebrant la sortida ab una esplèndida arrossada que se despatxa ab els companys, tot explicant sensationals ocurrencies que tenen més d'inventiva que de realitat.

JORDI CATALÀ.

DIADA PLA Y DENIEL

La vila de Caldes de Malavella va estar de festa, y festa grossa, lo passat diumenge. Nombrà fill adoptiu y predilecte a don Narcís Pla y Deniel l'advocat distingit y bon patrici, que al enseny que dóna sa cooperació a la lluyta per la reivindicació de la personalitat de la terra catalana, ha ajudat poderosa y generosament al renaxement moral y material de la simpàtica y progressiva vila de Caldes.

La personalitat de don Narcís té com a fonament la del séu pare, qui, fill d'humil familia dexà la vila de sa naxensa a mitjans del passat segle, per acudir al rusch barceloní que allavores

començava a desensopirse de un llàrch temps de marasme. Barcelona treballava, crexia trencant el cercle de ses muralles y al engrandirse feya sa ciutat nova. Aquell fill de Caldes de Malavella, d'aquella Caldes del any cinquanta del XIX segle, erà dels que ajudà a fer algunes de les primeres cases del Exemple barceloní, acabant, tot fentne pels altres, per ferne fer també per ell.

Ell per axò no va oblidar may a la seva vila, y al costat de les petites cases que la caracterisaven y aprop de la en que ell havia nascut, va bastirnhí una de gran tota voltada de jardins.

Aquella empena fou un estímul. Les aygues

ACADEMIA DE LA I LENGUA CATALANA

REGLES ORTOGRAFÍQUES

Un quadern de 24 planes.

Segona edició.

10 cèntims.

Il·lustració Catalana

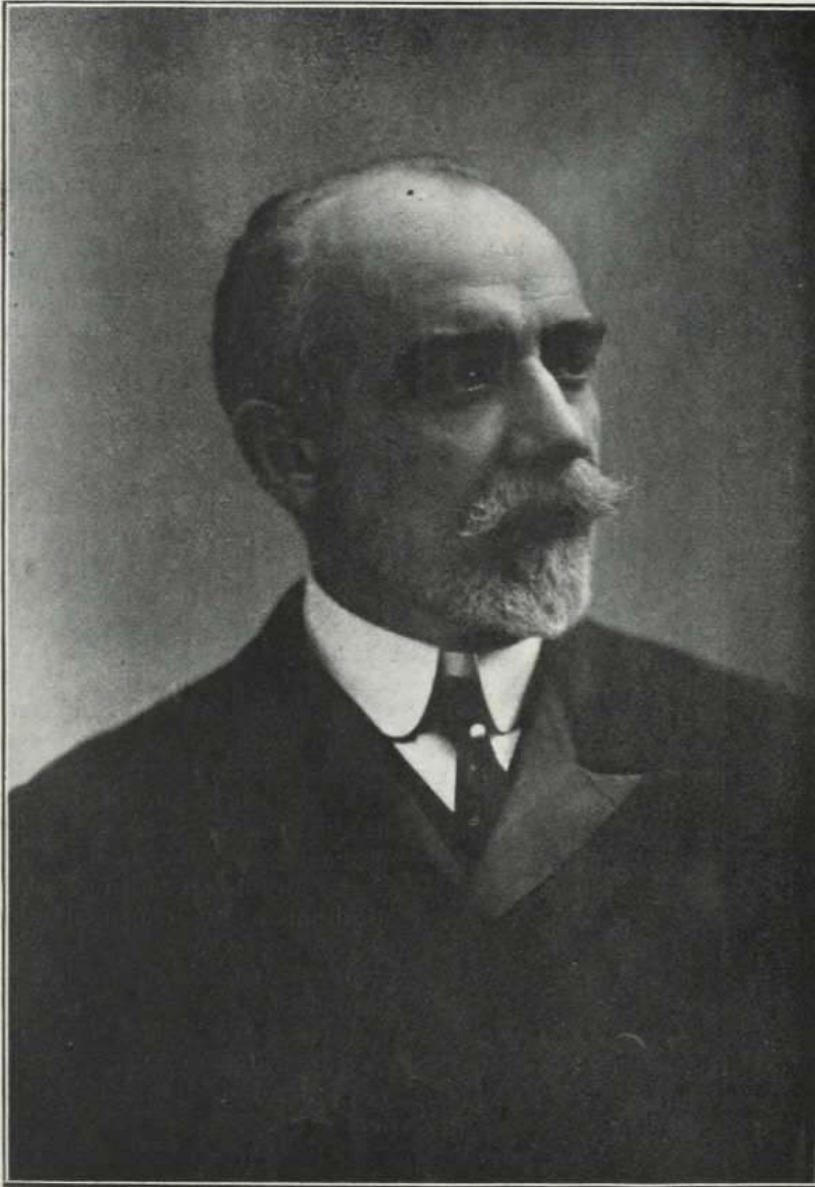
REVISTA SETMANAL IL·LUSTRADA

ANY XV

BARCELONA 7 OCTUBRE 1917

N.º 747

UN HOMENATGE BEN MERESCUT

NARCÍS PLÀ Y DENIEL

DECLARAT FILL ADOPTIU Y PREDILECTE DE LA VILA DE
CALDES DE MALAVELLA. — (Ernest, f.)

termals que brollen de tants segles y que semblaven oblidades per les presents generacions, començaren a popularisarse, agafant gran anomenada curativa, com ja l'havien tinguda en temps del imperi romà, com ho testimonien encara avuy les runes de les termes, y'ls antichs balnearis se rejuveniren posantse al estil modern, fins arribar a la construcció d'un d'esplèndit edifici, ab tot lo confort y bon servey de les actuals èpoques, en qual renaxement calderi no hi ha faltat may la cooperació y l'empenta dels senyors Pla y Deniel.

D'aquí l'agrahiment, l'afecte y la estimació d'aquells vehins que ab la festa del passat diumençe posaren públicament de manifest, del que'n resulta eloqüent testimoni l'àlbum, luxosa y artísticament executat y escrit ab lletra gòtica del segle xv, pel calígraf Francisco Flos y Calcat, que porta en sos fulls 1,680 firmes d'autoritats, vehins y colonia, a més de la colocació del retrat de don Narcís a la sala del Consistori y de rotular ab el seu nom un dels carrers moderns de la vila que envolta'l monument milenari del *caldarium*, les termes.

De com va celebrar la vila aquestes festes de homenatge que tant l'honrin, podrien dirse moltes coses en llohança seva. Però lo que convé remarcar, perque servexi d'estímul y exemple, es de la manera com ha respost lo senyor Pla y Deniel a les mostres d'afecte y consideració de Caldes de Malavella.

El senyor Pla y Deniel, en correspondencia a l'honor que la vila li feya, volgué tributar un homenatge als vells, als contemporanis del seu pare, que haguesin complert 75 anys, donantlos 50 pessetes a cada un, posades en uns moneders, en un dels quals hi havia, a més, cent pessetes.

Al mig de la gentada, un clos ab cadenes. Hi varen comparèixer, essent rebuts per tothom ab vivíssima simpatia, onze vellets.

Cadascú va pendre un dels moneders que hi havia en una safata. Se'ls autorisà per obrirlos. Hi trobaren les 50 pessetes, però a un d'ells li tocà la sort de trobarhi 100 pessetes d'escreix.

El jove Narcís Pla, fill del homenatjat va pronunciar un molt eloqüent discurs alusiu a la festa, retent un tribut de veneració al seu avi y de respecte y amor a aquells vellets y velletes allí aplegats, alguns d'ells companys del seu avi, portats allí perque'l poble aprengui a tenir admiració y amor que havem de tenir a les generacions que'ns han precedit. Fou un alegat ple de sentiment y de reflexió que va merèixer unànims aplaudiments y les felicitacions de tots els que podien arribar a estrènyerli la mà.

Altre homenatge a les generacions futures que foren simbolisades pels matrimonis entre fadrins y fadrines, celebrats durant l'any y que'l senyor Pla anomena'l «Dot de la creu».

Al clos central de la plaça, ab entorn d'una taula plena d'hermoses toyes de flors naturals, hi varen pendre seyent les casades acompanyades de llurs marits.

Eren invitades a que prenguessin una de les toyes de damunt de la taula y després pujaven a l'estrado hont, de mans del senyor bisbe, Dr. Mas, rebien una llibreta d'imposicions a la Caixa d'Estalvis y Pensions per la Vellesa, iniciada per la generositat del senyor Pla, ab 50 pessetes cada una.

Quan totes foren tornades al clos, se les invità a que furguessin en les toyes, y una d'elles, entre les flors hi trobà un petit estoig ab una creueta d'or que significava un escreix de 100 pessetes més en la imposició.

Don Frederich Rahola va pronunciar un discurs que fou un cant epitalàmich dedicat als nous casats que, per contrast ab la vellesa, símbol del passat, representen l'esdevenidor ab els fillets que vindran y seràn les noves generacions que'ns han de substituir en aquesta terra nostra. Acabà ab un paragraf de gran inspiració, un cant a l'amor y a la primavera de la vida y un entusiàstich elogi a la bella pensada del senyor Pla y Deniel.

Y no acabà aquí la bondat del homenatjat.

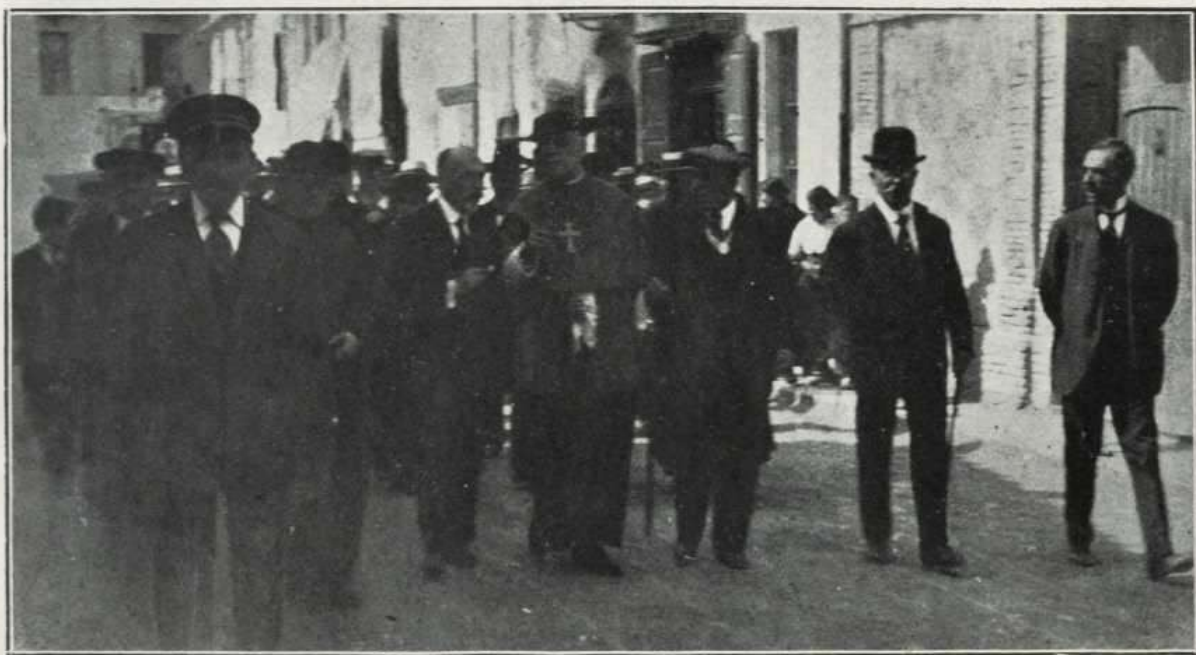
Foren cridats a l'estrado'l senyor mestre y la senyora mestra del poble. El senyor Pla y Deniel va fer un discurs explicant als nois y als pares de familia la virtut del estalvi y la organització mutual del mateix ab les Caxes de mutualitat escolar. Recomanà als pares y als mestres que sugerissin a la infantesa aquesta virtut ab imposicions setmanals de deu cèntims. Ell obrí'l capital ab 250 pessetes per a la Caixa de l'escola de noys y 250 per a la de noyes.

El senyor bisbe va manifestar la immensa joia que sentia son cor per haver presenciat tan hermosos actes.

Va dedicar paraules d'elogi a cadascun d'ells, als que hi havien pres part, a les autoritats que els havien organitzat, y al senyor Pla que'ls havia sabut coronar tan honorablement, va glosar admirablement el tema de la unió de la germanor com a fonament de la pau y'l progrés dels pobles. Va fer del senyor Pla un fervorós y entusiàstich elogi, presentantlo com un excels ciutadà y un fervorós catòlich, virtuts que han de servir d'exemplaritat al poble.

Fou molt aplaudit, axí com tots els altres oradors.

Ja fosquejava, y s'encengué una esplendorosa lluminaria de llanties elèctriques de gran potencia. La cobla tocà y començaren les sardanes, grandioses, immenses, que ocupaven tota la rodona de la plaça. Concèntricament se repetien, presentant un típic y grandiósp espectacle.

LO SENYOR PLA Y DENIEL, ACOMPANYAT DEL SR. BISBE DE GIRONA Y ALTRES PERSONES NOTABLES,
ANANT A CASA DE LA VILA

LO POBLE DE CALDES DE MALAVELLA BALLANT SARDANES A LA PLAÇA'L DIA DEL HOMENATGE AL
SENYOR PLA Y DENIEL. — (Eonet f)